

Fredskvinner og kvinnebønder

I forbindelse med den 56. sesjon i FNs Kvinnekommisjon i New York 27.februar til 9.mars 2012, der temaet er ”The empowerment of rural women and their role in poverty and hunger eradication, development and current challenges”, ber Representantskapet i FOKUS norske myndigheter om å understreke betydningen av at

1. Kvinner i tråd med intensjonene i SR1325 blir tatt med i alle fredsprosesser
2. Kvinners rolle som matprodusenter og deres arbeid for fattigdomsbekjempelse blir ivaretatt
3. Støtte til småskala landbruk i Sør økes for å sikre menn og kvinner et levebrød og mat til verden.

Fred skapes med vilje og politiske vedtak. Fredsprisvinnerne i 2011, Liberias president Ellen Johnson-Sirleaf, den liberiske fredsaktivisten Leymah Roberta Gbowee og menneskerettsaktivist og journalist Tawakkol Karman fra Jemen, viser at kvinner både vil og kan, og den norske Nobelkomiteen har vist verden at dette verdsettes. Norske representanter på FNs møte i Kvinnekommisjonen må understreke at kvinner i alle land gjennom politiske vedtak må gis reelle rettigheter og muligheter til å delta på arenaer for freds- og demokratibygging. Kvinners mulighet til innsats på politiske arenaer er avgjørende for fredsarbeid nå og i fremtida. Den viktige innsatsen som kvinner gjør i den sivile oppbygging etter krig og konflikt må i sterkere grad anerkjennes og støttes. Bistand er også arbeid for å bidra til matproduksjon og dermed også fattigdomsbekjempelse. I følge Verdensbanken er støtte til småskala landbruk den absolutt mest effektive måten å redusere fattigdommen på. Antall mennesker i verden har nå passert 7 milliarder. Menneskerettserklæringen fra 1948 anerkjenner retten til mat som en menneskerettighet. Til tross for retten til mat er situasjonen i dag at ca 1 milliard mennesker i verden sulter. Majoriteten av verdens bønder er kvinner. Kvinnebønder i Sør sørger for matsikkerheten og at familien får mat, i den grad det er mulig å skaffe mat. Mesteparten av verdens rurale befolkning er også avhengig av jordbrukssektoren for å skaffe seg en inntekt. Gjennom flere år er andelen av bistandsmidler til jordbrukssektoren vært synkende. Dette gjelder også bistandsmidler fra Norge til jordbrukssektoren i Sør. I følge en rapport utarbeidet av ForUM og FIAN-Norge (rapporten ble lansert 8.november 2011), gikk 5,6 % av den totale bistanden til landbruksformål i 2010. Dette er en nedgang fra 2006 da andelen var 7,5 %. Med andre ord – her har norske myndigheter en jobb å gjøre for å øke egen innsats! Denne jobben innebærer at norsk bistand til landbruk må ta kvinner på alvor. Kvinner trenger kunnskap for å produsere mat mer effektivt på den jorda de har og utnytte innsatsmidler bedre. Også lokal og nasjonal markedstilgang er avgjørende for at kvinner skal kunne selge varene sine og på sikt investere i jorda og familien. Dette er landbruksbistand som vil bidra til fattigdomsreduksjon, selvstendighet for kvinner og mer rettferdig fordeling av ressurser. Matmangel og mangel på vann vil i fremtiden bli et stort konfliktområde og en trussel for fred. Å støtte kvinnelige bønder og andre matprodusenter er derfor også en støtte til fredsarbeidet.

Arabisk vår må også bety styrking av kvinners rettigheter og likestilling.

I februar 2011 opplevde verden omveltninger i Tunis, før det spredte seg videre til Egypt, med ekko i andre land i Midtøsten. På tv og nettet kunne vi se store folkemengder med en blanding av eldre og yngre og menn og kvinner. Alle hadde de en ting felles – de ønsket endring. Revolusjonen skjedde fordi den ikke hadde uttalte ledere, og fordi den var ønsket på tvers av Egypts befolkning – gammel og ung, fattig og rik, menn og kvinner. Mennene beskyttet kvinnene og så viktigheten av at de var samlet. Det var samtidig en revolusjon drevet fram av yngre egyptere gjennom aktiv bruk av sosiale medier. En av de første som la ut videoklipp på Youtube, var en ung egyptisk kvinne som sa at hun ville gå til Tahrir plassen for å markere sin protest. Hun oppfordret andre til å komme og støtte henne.

Etter Mubaraks fall ble det utnevnt en gruppe av menn som skulle ha møter med de gjenværende myndighetene. Her hadde kvinnene kun en representant. Da det skulle avholdes møte med Egypts visepresident var ingen kvinner med i delegasjonen. I prosessen med å utforme en ny grunnlov har ingen kvinner deltatt i arbeidsgruppen eller direkte inn i diskusjonene.

Kvinner i de arabiske land som nå har opplevd tegn til endring er opptatt av hva som skjer fremover, og hvilken innvirkning det får i forhold til kvinners stilling og behovet for styrket likestilling og endrede holdninger. Dette er ikke en revolusjon som har skjedd spontant og uten bakgrunn. Den har utviklet seg over mange år.

Når det nå skal utformes ny grunnlov i Egypt må kvinner med og likestillingens viktighet må støttes. I tillegg må eksisterende lovgivning gjennomgås for å styrke likestillingsperspektivene. Det er spesielt behov for støtte til de mest utsatte og sårbare gruppene kvinner – de som er marginaliserte. Kvinner må få informasjon og opplæring for å kunne være kandidater til valg, og kvinnelige kandidater må sikres mulighet til å fremme sine kandidatur og til å drive valgkampanjer. Land utenfor regionen må bidra med økonomisk støtte til programvirksomhet, og til oppbygging og styrking av kvinnebevegelsen og sivilt samfunn som jobber for likestilling og styrking av kvinners rettigheter. I tillegg må det drives kapasitetsbygging. FOKUS oppfordrer norske myndigheter til å øremerke midler i statsbudsjettet 2012 til å støtte den demokratiske prosessen i regionen. Det må brukes tid på å finne de aktørene som faktisk representerer endring og nye bevegelser, og ikke opprettholder tidligere regimers politikk. Politiske ledere, både i Norge og internasjonalt må være tydelige i sin støtte, og aktivt ta opp kvinnenens sak i samtaler med nye ledere og representanter for de nye strukturene som nå vokser frem.

Representantskapsmøtet i FOKUS avholdt 24.november 2011 ber nå om tydelig støtte og til kvinnene i Midtøsten, slik at dette også fullt og helt kan bli deres revolusjon. Uten styrking av likestilling og fokus på kvinners rettigheter og rolle vil omveltningene i Midtøsten kun være halve omveltninger.

Afghanske kvinner må inkluderes i fredsprosessen på en likeverdig måte

7.oktober markerte 10 år siden amerikanerne, med støtte fra en rekke andre land, gikk inn i Afghanistan. Man skulle stoppe Al-Qaeda og Bin Laden og samtidig bli kvitt Taliban styret. En hel verden hadde i årene forut for invasjonen vært hoderystet og dypt sjokkert over Talibans behandling av kvinner.

Nå ti år etter er Afghanistan fremdeles et land med stor grad av diskriminering av kvinner og langt igjen til likestilling. Vi har sett bedring ved at jenter til en viss grad får mulighet til å gå på skole, og kvinner har fått stemme ved valg og Afghanistan har fått modige kvinnelige parlamentsmedlemmer. Samtidig dør en kvinne hver halve time av komplikasjoner i forbindelse med fødsel og Afghanistan har den største barnedødeligheten i verden. Fremskrittene er skjøre og til tider begrenset til retorikk fremfor handling. Det har kommet utallige resolusjoner, lover, handlingsplaner og strategier, men den faktiske implementeringen uteblir i all hovedsak.

I januar 2010 møttes giverlandene til konferanse om Afghanistan sammen med afghanske myndigheter i London. Afghanerne hadde ikke med noen kvinner i delegasjonen. Representanter for kvinnene hadde vært samlet forut for konferansen, i regi av UNIFEM og Afghan Women's Network (AWN), og de hadde utarbeidet klare krav. Utvalgte representanter ble fløyet til London, men ble der sittende "på gangen" uten tilgang til hovedmøtet, inntil USAs utenriksminister Hillary Clinton ble klar over deres tilstedeværelse og så fikk et møte med dem selv.

5.desember 2011 møtes afghansk politisk ledelse og myndigheter sammen med representanter for en rekke land for å diskutere fremdrift og overgang frem mot internasjonal militær utfasing i 2014. Den første Bonn konferansen i 2001 laget et nytt rammeverk for Afghanistan. Mye av de fremskrittene som har skjedd siden har sitt grunnlag i de visjonene som kom ut av Bonn i 2001. Afghanske kvinner forventer nå at deres fremskritt og kamp for rettigheter og frihet ikke bare styrkes, men også promotes og styrkes i Bonn i 2011. Afghan Women's Network har i prosessen opp mot Bonn utarbeidet et eget posisjonsdokument med klare krav. Afghanske kvinner utgjør halve befolkningen og halve løsningen, og de ønsker selv å bidra til en bedre fremtid. Så langt er ingen kvinner inkludert i den afghanske delegasjonen til Bonn, og de er heller ikke tatt med som likeverdige partnere i dialogene frem mot konferansen i Bonn.

Vi kan ikke fortsette gjenoppbyggingen av Afghanistan med kvinnene sittende på gangen, hverken i Afghanistan eller internasjonalt.

Representantskapsmøtet i FOKUS avholdt 24. november 2011 krever at:

- Den norske regjeringen nå må inkludere kvinner og likestilling i debatten om Afghanistan, og ikke ha kvinners situasjon som en sidedebatt.
- At man fra norsk side på konferansen i Bonn løfter kvinners situasjon og kvinners likeverdige deltagelse opp som et av hovedsporene for prosessen videre.